

IPORTULA

Informatiu Cultural de Marratxi. núm. 76

NOVEMBRE 1988

LA POLICIA MUNICIPAL INFORMA...

1-10-88 A la C-713 dins el Pont d'Inca hi hagué una col·lisió entre un ciclomotor pilotat per Jaume P.A. i un Peugeot conduït per Bernat O.M. no hi hague danys personals.

2-10-88 Mateu C.S. fou denunciat per insult i escàndol al Camp de Son Caulelles.

4-10-88 Per la P.M. fou recuperat el turisme PM-9957-AD que havia estat robat a Lloseta.

5-10-88 A l'entrada del Polígon dos cotxes xocaren el PM-9684-AP i el PM-3859-X resultant el conductor ferit, la PM es va fer càrrec de l'acusat. A les 18,30 un contenidor de fens es cala foc, que fou apagat pels bombers de Serpreisal.

7-10-88 A les 10,45 hi hagué un xoc entre els vehicles PM-128039 i el PM-5008-K, a la PMV-3014. A les 13,15 al creuer de Marques de Zayas i General Goded, xocaren els vehicles PM-0048-U i el M-7403-FL, haguent d'esser assistits els dos conductors a Son Dureta. A les 17,10 al creuer de Oleza i Padre Rigo també varen xocar el vehicles PM-9859-Z i PM-4734-AM, havent d'esser retirats per la grua.

10-10-88 A les 22 hores al creuer de la C-713 amb el carrer Cabana xocaren el vehicles PM-3923-H i el PM-4214-AV.

13-10-88 Foren identificats tres individus a la zona de Sa Cabana, tots ells amb antecedents penals.

15-10-88 Al Figuerà hi hagué una picabaralla entre Maria Teresa de 13 anys i Claudine de 15, havent d'intervenir la PM per posar-hi pau.

20-10-88 Per la PM fou recuperat el cotxe PM-6268-B que havia estat robat a Son Ferriol.

22-10-88 F.E. va sortir-se de la carretera amb el seu ciclomotor havent d'esser traslladat a Son Dureta amb una ambulància.

24-10-88 El turisme PM-7774-Z va xocar contra una paret, havent d'esser traslladat amb una ambulància a son Dureta la conductora del vehicle.

25-10-88 Un ciclomotor marca Mobylette es va calar foc a la plaça de Sant Marçal.

28-10-88 Hi hagué un intent de robarori a una casa del carrer Ca'n Forner, els lladres no se'n pogueren dur res.

30-10-88 La moto PM-4555-AP va xocar contra un cotxe estacionat a La Cabaneta, la PM es feu càrrec de l'acusat.

31-10-88 Per forces de la GC i PM fou detingut Manuel S.M. quan menaçava amb un guinave als veïns. El vehicle PM-3979-Z va sortir-se de la carretera sense que hi hagués cap ferit. A la C-713 hi hagué un xoc entre els vehicles PM-8971-X i el PM-6332-AJ, no hi hagué ferits però sí molt de mal als dos vehicles.

ATESTATS	2
ALCOHOMETRIA	22
DENUNCIES TRAFIC	142
DENUNCIES D'OBRES	119
DETINGUTS	4
INFORMES	56

INFORMACIO FACILITADA PEL CAPORAL DE LA POLICIA MUNICIPAL DE MARRATXI.

CAIXA DE BALEARS

SA NOSTRA PAGA DOBLE

Es tracta de Magdalena Ferrer Cabot, de Sa Cabaneta. Té 78 anys, 3 fills i 5 néts.

Explica que és molt posadora, li agrada jugar i té fe en els sorteigs.

Ja va creure una bona espipellada, fa uns anys, a la loteria. Tota xalesta diu "a nadie le amarga un dulce" i confia en tornar creure qualsevol dia.

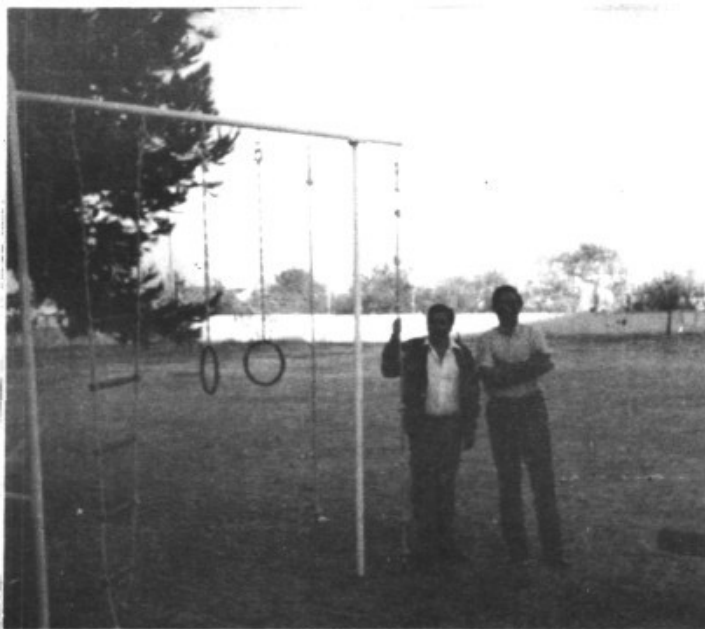
Enhorabona!

NOVES COLCADORES A L'ESCOLA DE PORTOL

Els preescolars de S'Escola Vella de Portol han vist augmentades les seves possibilitats de joc i esbarjo gràcies a diversos mòduls de colcadors, gronxadors, anelles i altres herbes proporcionades per Sa Nostra. Es una iniciativa sorgida de l'Associació de pares que ha trobat el suport econòmic d'aquella entitat d'estalvi.

En la foto, Joan Nadal, delegat de Sa Nostra a Sa Cabaneta i el nostre company de redacció, Miquel Bosch, de l'A.P.A. del Costa i Llobera.

Durant el Mes Passat

DURANT EL MES PASSAT

- Paralitzades obres il.legals a la Seu.
- Judici a Brussel.les contra els Hooligans de la catàstrofe de Heysel.
- Una altra vegada... Hem fet el Cim!!! Enhorabona als alpinistes.
- Fira a Lluçmajor.
- Atemptat ecològic a Formentor.
- Una enorme mansió d'un milionari armeni.
- El trofeu Cobra de tennis.
- L'hora del torn de Barcelona pel que fa a Olimpíades.
- Una altra vegada, la inflació a la vorera de la segona previsió del Govern. N'hi haurà una tercera?.
- Fra Juníper Serra beatificat a Roma, i la quantitat de gent que encara li diu "Junipero" i el Papa parlant en Català per a l'ocasió.
- En Miquel Roca oferí privar a Balears i a València de TV3 per així aconseguir el Canal 33. No tenim dret també a tenir TV en Català?.

1) - Cabrera fou proposada al Parlament per a la declaració de Parc Nacional.

2) - Telefonada de Madrid demanant que no es faci la petició de declaració de Parc Nacional.

3) - Es rebutja la petició de declaració al Parlament.

4) - Escàndol al carrer. Què n'és d'una autonomia si està controlada des de Madrid?.

5) - La proposició torna al Parlament

6) - La proposició és aprovada.

7) - El PSOE de Madrid diu que ho rebutjarà al Parlament Espanyol.

8) - S'han barallat la FSB i el PSOE? Quin contingut tenia aquella telefonada com per aturar el procés? Seguiran les Maniobres a Cabrera? Ens creurem aquella frase del ministre de defensa que digué a la premsa que "els camps de tir el que fan és protegir i conservar el territori"? Què en serà de la pobra Cabrera? Resposta en pròxims episodis...

G.A V.I.M

4 de Resoltes

INAGURACIÓ D'UNA CENTRAL DIGITAL A SA CABANETA.

El passat dia 26 d'Octubre fou inaugurada una central digital, instal·lada als locals de la C.T.N.E. a Sa Cabaneta just devora l'escola i la Casa de Cultura.

Va assistir-hi en representació de la C.T.N.E. el seu sobdirector comercial Eliceo Torres Mongat, el qual va rebre a les portes als representants del nostre Ajuntament encapçalats pel Tinent de Batle Francisco Sastre, que acompanyat dels regidors Gabriel Tomas i Joan Bestard així com també pel batle de barri de Sa Cabaneta en Joan Coll, feren una visita a les instal·lacions que s'inauguraven.

Ja dins les instal·lacions un tècnic de telefònica va explicar a tots els assistents les característiques d'aquesta central, la qual consta de 384 línies d'una alta tecnologia sueca, encara que en principi només entraren en funcionament 137, ja que són les que hi havia contractades.

La nova Central està muntada per a que el dia de demà pugui ser ampliada fins a 2.048 línies, capacitat total d'aquestes centrals digitals.

Quant a les millores pels abonats que estiguin connectats amb la nova central, (ja que els telèfons vells no hi estan), entre altres són les següents: informació detallada del rebut, indicació de cridada d'espera, consulta i conferències a tres línies, línia directa sense marcar, marcació abreujada. Tots aquest serveis hauran d'esser contractats com a complement a l'abonament telefònic.

Després de les explicacions dels tècnics als assistents a l'acte, el tinent de batle Francisco Sastre, feu una trucada al Delegat del Govern Central Martin Plasencia intercanviant-se felicitacions per aquesta millora dins un servei públic.

Com a punt i final de l'acte es va oferir a Ca'n Carrió un refresc a tots als assistents tant autoritats com premsa.

VI PUJADA A LLUC.

El passat dia 9 i organitzada per l'Ajuntament es celebrà la VI pujada dels Marratxiners a Lluc.

La sortida es va fer a les sis del matí desde les places de cada un dels nuclis de població de Marratxi pels qui hi anaven a peu des d'Inca.

A les vuit del matí i als mateixos llocs d'on sortí l'autocar de les sis del matí, sortí un altre autocar que anava directe a Lluc.

Hi va haver begudes, fruita, "Laccas" i ensaïmades.

La jornada es feu a les 12,30 hores.

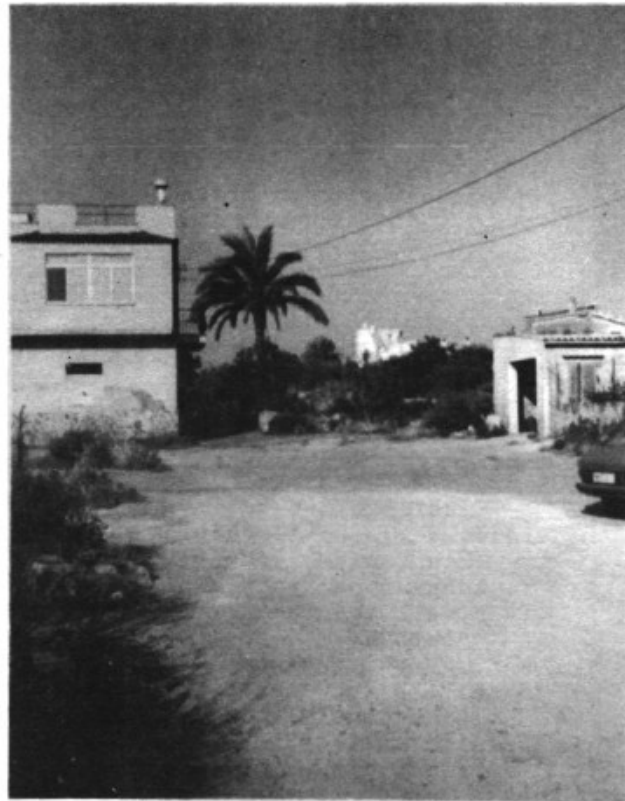
I abans de deixar aquest punt voldrien que se'ns aclarís una cosa. Si les primeres pujades eren organitzades per U.M., ara per què continuen la mateixa numeració baix l'organització de l'Ajuntament?

O és que l'Ajuntament i U.M. són lo mateix?

ELS FEMS ES DURAN DIRECTAMENT A SON REUS.

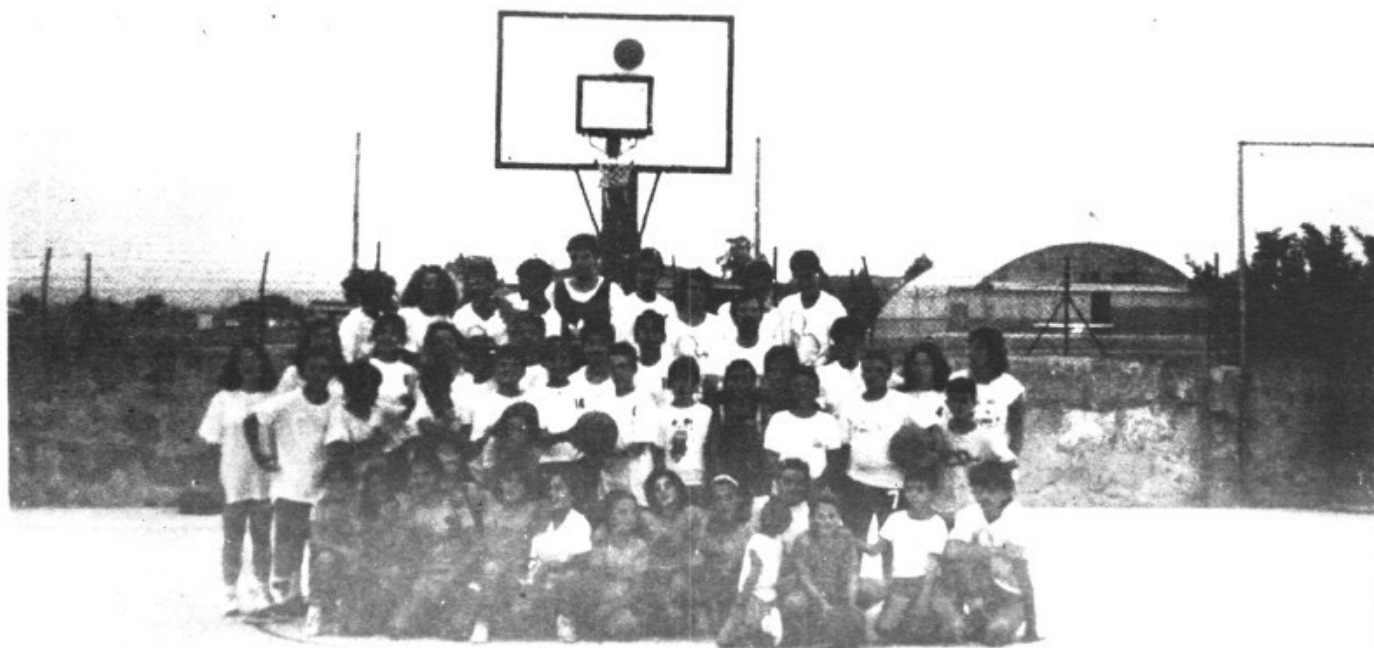
Al passat ple ordinari, es va aprovar per unanimitat que els fems del terme es durien directament a Son Reus, rebuïant la proposta de la mancomunitat del Raiguer, per dur-los a una planja que es faria a Binissalem.

Aquesta proposta fou rebuïda ja que era incrementar el cost.

NOVA PLAÇA A PORTOL

A la comissió de Govern del 13-10-88 es va aprovar que pels serveis tècnics municipals s'elaboràs un projecte tècnic per fer una plaça entre el carrer Major de Pòrjol i el carrer de Sa Roca Llisa, així com iniciar les gestions d'expropiació per obrir l'esmentada plaça.

BONA ACTUACIO DELS NOSTRES EQUIPS DE BASQUET A LES SEVES CORRESPONENTS LLIGUES.

Els nostres equips de bàsquet, estan fent bones actuacions en les seves corresponents lligues. Els seniors del Marraixí van els segons empats a punts amb el primer i amb el tercer, ja que van segons per baske-average, en el seu darrer partit apallissaren l'equip de Puigpunyent, per 73-47 (quarta classificació de la lliga), aquest equip, de 5 partits jugats en duu 5 de guanyats. No podem dir el mateix de l'equip del Pla de Na Tesa que està en el vuitè lloc de la classificació amb només 1 partit guanyat i 4 de perduts, això quan als equips seniors, enquadrats dins el grup B de la zona de Palma.

A la categoria junior l'equip del Marraixí està a la zona mitja de la taula classificatòria amb 2 partits guanyats i 3 de perduts.

A la categoria juvenil l'únic representant de bàsquet del nostre terme el Pla de Na Tesa està situat en el segon lloc de la taula classificatòria amb 2 partits guanyats i 1 de perdut, o sia 5 punts.

MARRATXI MITJA TINTA, EL PLA DE NA TESA POC MENYS DE MITJA TINTA I L'SPORTING SANT MAR AL, ABAIX DE TOT.

Els nostres equips de futbol a les distintes categories amateurs del futbol balear no duen una campanya per tocar a gloria, després d'haver-se jugat els partits del mes d'Octubre.

El C.D. Marraixí, després de vuit partits es troba al lloc desè a sis punts del líder Ses Salines, amb 3 partits guanyats, 2 d'empats i tres de perduts amb 15 gols a favor, 9 en contra i 8 punts.

Quan al C.D. Pla de Na Tesa que milita a la segona regional, tampoc la seva campanya en aquestes començaments de lliga son satisfactoris, ja que després de 7 jornades es troba el cinquè per la cua només amb 4 punts i a un sol punt del darrer, amb un partit guanyat, dos d'empats i quatre de perduts, 9 gols a favor i 17 en contra.

I què direm de l'Sporting Sant Marçal, aquest se'n duu el premi a la mala campanya dels nostres equips, ja que es el darrer del grup A de la tercera Regional i únic equip de totes aquestes categories amateurs que no ha

aconseguit cap punt, després de cinc partits jugats com hem dit abans es troba el darrer amb cinc partits perduts, dos gols a favor i catorze en contra i zero punts al seu encasella.

Esperam i desitjam que a la revista del mes de Desembre les coses haguin canviat per millor i en lloc de contar aquest trist resultat dels nostres equips poguem repicar a glòria.

EMISSORA DE RADIO MUNICIPAL

L'Ajuntament ha començat a fer les gestions oportunes per muntar una emissora de ràdio municipal, els regidors encarregats del tema són Miquel Bestard, Antoni Moncilla, Gabriel Tomàs i Felip Juan.

SUBVENCIO PER L'A.P.A. DEL COSTA I LLOBERA

Ha estat concedida una subvenció de tres-cents mil pessetes a l'A.P.A. del Costa i Llobera per dur a terme un curs de graduat escolar per adults.

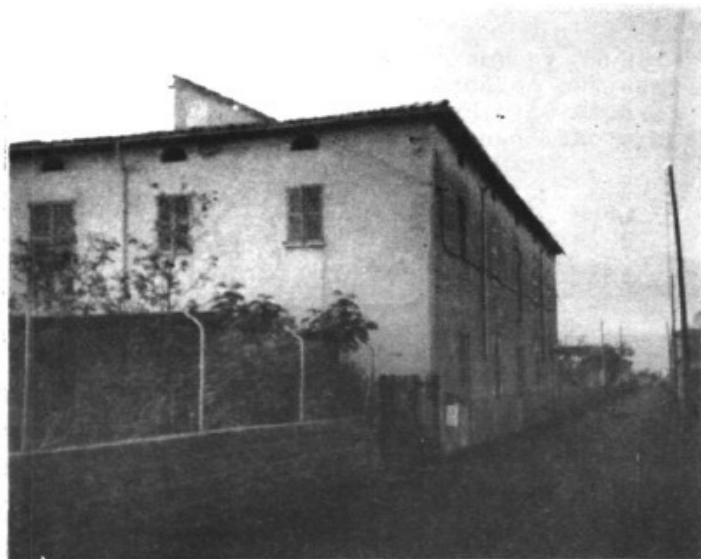
SEMBRA D'ARBRES AL PLA DE NA TESA

A petició dels veïns del carrer General Mola, es procedirà a la sembra d'arbres ornamentals a lo llarg d'aquest carrer.

MIQUEL BOSCH

LA CONSULTA DELS METGES, NO HEM AVANÇAT GENS.

El mes de gener de l'any passat fèrem en aquesta revista una mica d'anàlisi de la situació de la consulta dels metges i dèiem que havíem de trobar una solució ràpida al problema. Han passat prop de dos anys i estam igual o pitjor. En Es Pla de Na Tesa només hi ha un dia per setmana de consulta mèdica, els altres dies es pot anar a la consulta d'Es Pont d'Inca, però allà, tot i que hi ha quatre dies de consulta, sempre hi ha una gentada i els tiquets no són suficients. A més, des de fa un mes, la gent que només hi anava per fer receptes també ha d'entrar a parlar amb el metge per control d'ús dels medicaments, cosa ben lògica perquè s'abusava molt de fer receptes cada setmana. La gent s'havia acostumat a fer receptes i a acaramullar medicaments, fins i tot tenint-ne de reserva "per si de cas s'acaba". Això suposa que ara hi ha el doble de gent que necessita visitar el metge. Moltes vegades queden malalts sense poder ésser acompanyats. En dues hores han de passar a la consulta de 40 a 50 persones i això és castasròfic tant per als metges com per als malalts.

Es evident que urgeix una solució immediata, necessitam més dies de consulta, però això no serà possible si no destinen aquí al manco un altre metge. La gent protesta de portes endins, s'enfaden entre ells o amb les metgesses. Ningú sap on s'ha de dirigir per exposar aquesta qüestió a les autoritats corresponents, i ningú es fa responsable d'aquest problema.

Per altra banda, es diu que s'han començat les obres de l'ambulatori de Marraxí. D'aquí que estigui llesat poden passar dos anys més i mentres tant no podem continuar així. I respecte de l'ambulatori nou, tampoc no és la solució ideal perquè segons sembla també serà per als pobles de Santa Maria, Santa Eugènia, Bunyola... i la massificació encara serà més gran. També hem de pensar que molta gent, sobre tot gent major, no tindrà transport propi per anar-hi.

L'assumpte està molt emboirat i no du camí d'aclarir-se. A Marraxí, el poble del creixement a tots els nivells, amb la gran quantitat de vivendes noves, d'urbanitzacions, de gent que hi té el lliure parat, amb cases d'indústries, cementiris i doblers que surten de per tot... i una necessitat tan bàsica i primordial com és l'assistència sanitària es troba en unes condicions tan deplorables. Segurament molts d'aquests marraxiners nous que ja hi viuen o hi viuran ben aviat, no saben de quin peu coixeja Marraxí.

JOANA MARIA MATAS.

Es Pont d'Inca 8(192)

FESTES DEL PATRO.

Una vegada més el poble d'Es Pont d'Inca ha celebrat la festa del Patró, " Sant Alonso Rodrigues" amb la seva ja tradicional bunyolada.

Els actes començaren dia 12 d'Octubre amb una festa pels al·lots a la plaça amenitzada pel grup "Bulla" per cert bastant flac; ja és perquè els al·lots d'aquest poble en fan festa de tot i amb quatre cançons són bons d'agombolar. Poc originals i un muntatge idèntic al grup "Cucorba", aquests joves varen intentar durant més o manco una hora divertir als nins que durant una llarga estona els esperaren.

Dissabte dia 14, a les 20,30 h. la música de Sis Som omplia la plaça de balladors de tot arreu, una plaça com feia estona no s'havia vista, va ballar tothom, grans i petits, ja que no hi va esser ball de bot.

Després sonaren com cada any els afeccionats del poble "Els Carrosers" és a dir la comparsa d'en Miquel Riusech va brodar les darreres peces de la nit.

L'endemà ben pres. N'Andonia Llubinera pastava al forn els quasi 150 Kg. de pasta per fer els bunyols. Hem d'agrair a totes les dones que cada any ens ajuden a que aquesta festa sigui possible el seu esforç i la seva col·laboració desinteressada (malgrat hi hagi gent capaç de dir que hi tenen un guany).

Com deia, diumenge tot el dia es varen coure els bunyols, davant l'amenaça del temps que ens va fer venir el cor esbreu cada dos per tres.

A les 18,30 H. Acabarem de coure-los i ben seguit ens mudaven per anar a l'ofici amb honor al Patró.

Tot seguit la gent es va compondre a la plaça per tastar el preuat bunyol, acompanyats d'un cassonec de vi dolç.

Vos podeu imaginar que hi va haver molta més gent per al tast que per fer-los; però això és el Pont d'Inca, tothom vol festa i ningú s'hi vol aferrar.

Mos va companyar a la vetllada l'agrupació de Ball "Pla de Na Tesa Cana i Balla" que va intentar en tot moment que la festa no decaigués davant les quatre goies que varen intentar avorçar aquesta nit.

Agraïm des d'aquí la col·laboració desinteressada de:

- Es forn de Ca'n Fulgencio.
- Limsa (Licors Mallorquines)
- Magdalena Sasre.
- Agrupació "Pla de Na Tesa Cana i Balla"

i a totes les dones que feren possible aquesta quarta festa del Bunyol.

MARITA LLADO.

PER UN FINESTRÓ

Aina Maria Coll, de Santa Maria del Camí. 22 anys. Fa una substitució a l'Ajuntament durant sis mesos. Se'n cuida de la secció la: actes, comissions de govern, comissions informatives...

Magdalena Gual de Torrella, de Marraixineu. 25 anys. També fa una substitució a la Casa de la Vila, cuidant-se de la secció Zona: estadística, padrons, certificats, negocia de cultura i de sanitat.

Jaume Ramis "Roca", de Pòrcol. Ha fet 30 anys que està a l'apotecaria de Sa Cabaneta.

Caterina Pocoví, 17 anys, de Sa Cabaneta. Esteticista. El proper 18 de desembre farà un any que està a la mateixa apotecaria. Enhorabona i per molts més!

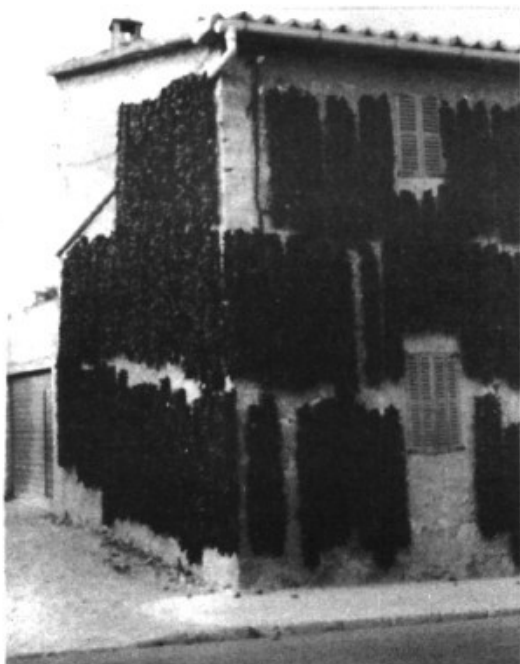

Sor "Rafalea", persona prou coneguda i estimada, sobre tot pels cabaneters. Ara hem sabut que morí el passat 31 d'agost.

Sor Rafela Colomar nasqué a Son Servera l'any 1895. Als 20 anys entrà a les Franciscanes. Durant 32 anys va estar a Sa Cabaneta on feia d'enfermera. Fa un parell d'anys la dugueren al convent del c/ Anillon, on morí als 93 anys. Tanmateix, l'han enterrada a Marraixí, poble que ella estimà. Descansi en pau.

Just sorint del poble, un poc passat el darrer revolt abans d'enfilar la recia del cementiri, quan el camí encara és estret, ens eixordà un esclafi formidable. Mon pare aturà el cotxe, que era d'aquells dels anys quaranta, tot quadradeu com una capsa de llumins, el meu padrí baixà parsimoniós, una mà en el gaiatò i l'altra a la porta: "Hem foradat", digué, quan mon pare ja havia tret les eines i començava la tasca de canviar la roda. Jo, que havia quedat immòbil al seient de darrera amb els ulls oberts com a plateats, vaig anar devora el padrí, que estirava la panxa cap al mig de la carretera i pegava bones xupades a una fària que li penjava dels llavis. Era un migdia tranquil, a l'inici de l'autumne, no feia fred ni calor i un sol tibet escampava dolçament la llum dels seus raigs sobre els camps, moris de set a l'espera de les primeres pluges i de la primera llaurada.

Fou aquesta una de les primeres vivències que vaig tenir del poble veïnà. Molts d'anys abans, el meu repadrí, que era de Santa Maria, se casà a Ca'n Caleu de Pòrrol, on hi nasqueren el padrí i ma mare. De llavones ençà tots hem estat portolans, però la nostra vida, com la de molts de paisans nostres, ha estat lligada més poc o més molt a la vila de Santa Maria. Els dos pobles han viscut lluir el vermell dels enfilois de pebres a les façanes de les cases, i aquell dematí veníem de fer les botigues oferint el pebre de malances que aleshores elaboràvem a canostre.

Ma mare m'ha contat que, quan era nina, anava a vendre la somada i pebre bord i coen per a fer sobrassades a les places i botigues de Binissalem, Inca, Santa Maria i Ciutat amb els altres germans i el padrí. Partien fosca negra amb el carro envelat, molt lluny encara l'alba, amb un fred que pelava a l'hivern i una bífida que sabia el camí de memòria: Pel seu compte feia parada a Ca'n Polu de Santa Maria i a Ca'n Gras de Binissalem, a Sa Travessa o a Ca'n Gori d'Inca i al Banc de s'Oli a Ciutat.

De sempre fou Santa Maria com la capital dels pobles petits del seu entorn, amb una bona plaça, on mai hi ha faltat l'ollor de Pòrrol amb les seves olles i greixoneres, i una bona fira el darrer diumenge d'abril amb cavallets i tot per colcar-hi els infants. Amb l'anomenada de nines precioses, molts de portolans començaren a festejar per Santa Maria, i alguns d'ells s'hi casaren, com també hi ha santamariers que han creat una portolana bella muller de tota la vida. Santa Maria és encara avui el poble de les primeres eixides, de començar a encalçar al·lores, i, per alguns, l'escenari de la primera experiència amorosa. Ja queden molt enrera aquells anys en què volaven macs pels revolts de Son Bieló, quan els enamorats tornaven a casa seva les dotze de la nit tocades; com també s'ha esmorçida la rivalitat entre els dos equips de futbol: Santa Maria i C.D. Marraixí, que fou ben encesa fins fa poc temps - pobres àrbitres -, i mirau per on els que avui són bàlles de Santa Maria i Marraixí jugaren plegats amb el C.D. Marraixí.

Hi ha una mútua influència clara entre els dos pobles. Molts de portolans recorden encara D. Joan Vich Salom, bon historiador, que esligué de capellà a Pòrrol el temps de la guerra civil, i, gràcies als seus bons oficis, no en varen matar cap ni de la dreta ni de l'esquerra. Es capellà Gela, li deien - perquè era de Ca'n Gela -, i són famoses les seves plorades dalt de la trona. I, sense anar més enfora, mon pare fou un parell d'anys mestre d'escola a Santa Maria, i jo mateix m'hi vaig estrenar en una experiència no gaire airosa d'ensenyança del francès, a l'escola Parroquial, però que em va deixar molts d'amics. Eren aquells temps gloriosos de Mossèn Fundo i D. Pep Henales, gran pedagog i d'una raça de mestres d'escola que ja s'ha extingit.

Terra de bon vi, molts de porcolans n'hi compram qualche barralet cada setmana. I la llet d'ameia, vaja un present que ens deixaren els frares Mfnims! Encara en guardam la tradició, i esperam que sia per molts d'anys.

Però cal vegada el punt de confluència més important, sia el dia de l'Angel en què de bell anuvi els pobles de Santa Maria, Santa Eugènia i Porcol pugen a l'ermita de Son Seguí: Amb forma de triangle equilàter, geomètricament perfecte, el Puig de l'Ermida, amb un pinar frondós embruixa de fades benignes que veuen pel bé dels pobles dels voltants...

nostra Senyora de la Pau... Un dia de l'Angel vaig pujar-hi acompanyat d'una nina. Trencava l'alba de la seva adolescència blanca, l'esguard viu d'uns ulls negres i brillants com el reflex del sol dins l'aigua dels pous. La llum d'aquell dia de primavera s'esvania tot amagant-se el sol més enllà de les muntanyes. Els darrers grups de romeus començaven a partir pel camí que baixa al poble, i ella es quedà una mica enrera, al meu costat. Caminàvem sense dir res, de vegades ens miràvem i ens mig somríem. Vaig sentir un gran temor de rompre l'encís agradable que anellava les nostres vides, però còmidament vaig escurar la mà fins que els meus dits tocaren els seus. Davant de nosaltres un esbart de joves i al·lores reia i cantava. Sobre el llunyedar s'esenia la mar gran abraçada als darrers esclatadors de llum, i encesa de llums, Ciutat es confonia

dins la cal·lija de l'horitzó amb el firmament que començava a omplir-se d'estels. Ella em mirà confiada i segura, m'esrengué la mà, jo tremolava. Ens aauràrem. El camí travessava ara un camp de flors blanques, com si fos una núvia. Ens miràrem fit a fit sense dir paraula i em vaig deixar anegar dins la profunditat serena del seu esguard. Ambdós ens acostàrem ensems, vaig acariciar suaument els seus cabells negres com la nit, ella tancà els ulls. Un gran silenci envafí tot el puig, els pins s'aauraren de jugar amb el vent i els albons, que ja quasi dormien, obriren els ulls esglaiats. Sota la camisa blanca vaig sentir bategar més de pressa el seu cor i els pits incipientes esremir-se....

PERE J. AMENGUAL I BESTARD

BARTOMEU MOLL

A Pòrtol hi tenim dues papereries; una que ja du anys -Ca na Conxín- i aquesta altra.

En realitat no es tracta d'una papereria nova, sinó de l'adaptació d'una que ja hi havia, però que ha canviat de propietaris i de nom.

Se'n cuida la família Perelló-Terrassa que encara que no siguin marratxiners de naixement ho són d'adopció ja que fa una sèrie d'anys que viuen entre noltros.

Dies passats vàrem parlar amb na Margalida, que és la persona que normalment trobareu entre papers i revistes quan hi aneu a cercar alguna cosa. Quan li demanàrem pel motiu de la nova apertura ens respongué que de cada dia hi ha més gent al poble i necessiten més material especialitzat.

Les coses que més venen són material escolar, revistes i objectes de regal. Troben que a Pòrtol no hi ha massa interès per la lectura. Els temes que més interessen són els referits a la "premsa del cor"; a nivell tècnic interessen les publicacions científiques, les informàtiques, la decoració i els temes gastronòmics i culinaris.

Els portolans que llegeixen més són els al.lots en edat escolar, encara que ho facin més per obligació que per altra cosa. Els més petits també són clients, però no de llibres o diaris, sinó de caramels, "patatilla", xiclés...

Els dissabtes, diumenges i dilluns són els dies que més venen. Interessen les notícies i, sobretot, els esports.

Després d'aquestes pinzellades només resta despedir-nos i esperar que els vagi de lo millor.

DES DE LA CASA DE LA VILA

PARTICIPACIO A BALEART

Del 3 al 12 de desembre hi haurà una representació dels ollers marraixiners a la Fira d'artesania BALEART. L'Ajuntament hi tindrà un stand on exposaran les següents indústries locals:

Ca'n Venç
Sa Roca Llisa
Sa Penya
Esperança Amengual
Ca'n Bernadí
Ca'n Bernadí Nou
Ca's Canonge

LA TERCERA EDAT A BALEART

S'ha organitzat una excursió dels padrins del municipi per visitar aquesta exposició durant el maig. Hi haurà dinar a Ses Tres Germanes i després s'aprofitarà per parlar del projecte d'Associacions de la Tercera Edat de Marraixí. Costarà 1000 pes.

PROGRAMA DE SALUT ESCOLAR

Haurà començat aquest mes de novembre amb el tema "Dents netes, alimentació i nutrició". Es fa a les escoles públiques patrocinat pel CIM i per l'Ajuntament.

CURSETS DE CERAMICA

També s'iniciaran durant aquest mes. Un, als locals de l'antic ajuntament, devora el dispensari de Sa Cabaneta, organitzat per l'INEM amb la

col·laboració de l'Ajuntament; l'altre, totalment municipal, al col·legi Blanquerna, a càrrec de Pilar Sasre.

SETMANA CULTURAL

De cara a les properes festes nadalenques hi ha la idea de fer una sèrie de jornades culturals. El proper mes vos oferirem dates i activitats concretes.

JA HI HA DATES PER A LA FIRA DEL FANG

La propera edició de la Fira del Fang ja té dates concretes. Tindrà lloc entre els dies 3 i 12 de març de l'any que ve.

===CONSULTES=====

Pendent des del mes de maig:

-Quin és el pressupost desglossat dels quatre milions de la darrera Fira del Fang?

Pendent des del mes d'agost:

-En què es basa el suposat "interès social" per a Marraixí que l'Ajuntament atribueix al projecte de cementeri de Son Alegre?

-Per què enguany no hi ha hagut "Trobada de glosadors" ni en les festes de Sant Marçal ni en les de Porró?

-Per què es va denegar una subvenció al Col·legi Costa i Llobera de Porró per al seu viatge d'estudis a Eivissa, essent que cada any li concedien?

Pendent des del mes d'octubre:

- Per què dia 12 d'octubre la gent que va anar al cementeri municipal es va trobar amb tombes oberes, en algunes de les quals es veien bàuls?

Actual:

- Per què no s'han contestat encara les anteriors qüestions?

- Per què enguany l'Ajuntament ha organitzat la pujada a Lluc a peu, i l'ha comptada com 6ena edició, quan no n'havia organitzada cap mai i, en canvi, se'n cuidava el partit Unió Mallorquina? De quin tipus de transvasament es tracta?

Els mitjans informatius s'han fet, però fa poc temps d'una greu malaltia que afecta als cans (l'home es pot contagiar) i que està fent molt de mal en algunes zones de Mallorca (entre elles Marratxí); aquesta malaltia que descriurem a continuació és la leishmaniosis.

ETIOLOGIA.- Es produïda per un protozou del gènere leishmania, principalment per les espècies tropica, donovani, canis. Són paràsits de les cèl·lules del sistema reticulo-endotelial, de 2-5 micres de longitud per 1-2 d'ample, de forma oval o redona.

El can és considerat reservador d'aquest paràsit, així com també ho són diversos rosegadors, entre els quals cal destacar la fura.

L'agent causant és transmès per paràsits incubadors com són els Phlebotomus (Beates), si bé, no es poden descartar les paparres i puces, així com també altres insectes.

SIMPTOMES.- Es distingeixen dos quadres clínics:

A) La leishmaniosis cutània caracteritzada per lesions o buranyes a la pell, descamacions localitzades envoltant els ulls o els relleus dels ossos, etc.... De vegades infarctes ganglionars.

B) Altra simptomatologia es presenta en la forma visceral: amb hepatomegalia, emmagriment, etc.

DIAGNOSTIC.- El clínic són els símptomes i lesions ja esmentades, farà sospitar que es tracta d'aquesta malaltia. El diagnòstic definitiu, és el que es farà en el laboratori mitjançant proves serològiques o per la identificació del paràsit mitjançant l'examen directe d'un frotis per punxada medul·lar.

TRACTAMENT.- Estan indicats els compostos d'antimoni i les penamidines en sèrie d'injectables més o menys llargues, sempre controlant les respostes a dit tractament.

PROFILAXIS.- Són d'importància les mesures encaminades a eliminar els moscards, beates, i altres insectes mitjançant: A) l'eliminació d'aigües residuals o embassades. B) La profusió de l'ús de moderns insecticides.

En alguns casos de Leishmaniosis terminal s'aconsella l'eutanàsia.

ANTONI MUNAR
Consulta Veterinària
General Franco, 21
Es Pont d'Inca

SALVEM ... (2)

LA SEU

Entre tots nosaltres hi ha un diu que ens recorda que no valoram el que tenim fins que ho perdem. Això passa igualment amb un paisatge, una imatge, una persona, un amic, o fins i tot un monument. Tot bon mallorquí té dins del seu cor un racó reservat per a la nostra Seu. Majestàtica, enorme, sagrada edificació que presideix solemnement la badia de la Ciutat, reflex de la fe del Conqueridor que la manà construir per a la conquesta. Amb moltes dificultats s'aconseguí acabar, i és que el Rei la volia fer massa hermosa. Malgrat que al principi només havia d'esser el que ara és l'altar major, el projecte s'engrandí. Al principi les tres naus havien d'esser sostingudes per un nombre menor de columnes, amb el que es crearia un efecte d'encara major grandiositat i bellesa. Però fou un repete massa gros pels arquitectes de l'època. Així la Seu esdevingué pràcticament el que ara és. Després vingué en Gaudí i projectà una sèrie de reformes. Algunes es dugueren a terme, altres no. Ha passat el temps i la Seu segueix allà mateixa, guardant la Ciutat i tota Mallorca. El que és cert és que, com deia al principi, el fet de poder-la veure cada dia fa que quan la vegem no ens dediquem a mirar-la i admirar-la.

Ara fa poc que es va inaugurar la nova il·luminació que ha fet instal·lar l'Ajuntament de Ciutat. Ara la Seu s'encén cada vespre com si tingués llum pròpia. Sembla com si cada nit volgués començar una competència amb la lluna per veure qui és capaç de mostrar-se més bella als ulls dels mallorquins. Setanta mil vats de llum surten des dels racons més inimaginables per anar a xocar amb dolçor amb les parets de la Seu i després cap a l'espai infinit, en espera d'anar a caure a les retines dels ulls que així ho vulguin, per provocar en ells la màxima expressió d'hermosura que mai hagin vist. I també dels que no ho vulguin, perquè enmig d'una Palma tan fosca, devora la Seu, pareix que la nit no arriba mai, i vulguis no vulguis, l'home es veu obligat a mirar-la i admirar-la, perquè és, sense cap mena de dubte, una temptació de la que no es pot fugir.

Però per desgràcia en aquest món, moltes de les coses que semblen estar fetes de vidre i plenes de salut, en realitat amaguen grans malalties. Sí, la Seu està greument malalta, i cal salvar-la de la mort. Una sèrie de vidrieres ja han hagut d'esser restaurades i d'altres són ara en procés de restauració. Però dels terrats estan caient i gran nombre dels petits monuments de l'interior del temple necessiten esser reconstruïts i restaurats. Però encara queda el pitjor: La Seu pateix de mal de pedra, que és, als monuments lo que el càncer o la sida a les persones. I qualsevol ho pot veure: basta amb mirar amb un poc d'atenció la porta principal i veureu com moltes de les petites escultures estan faltes de braços, caps, mans i altres... Dia a dia, bocines de la nostra Seu cauen al terra de la Ciutat i volen enduits pel vent...

I ningú se n'ha donat compte!! En canvi, l'home veu la pobresa i tristor que representa la Seu com la mostra apagada o mal il·luminada. Però a l'hora de mirar-la una mica més a prop, ningú hi veu res. La Seu que amb tanques ganes i il·lusions manà construir el Rei en Jaume, La Seu que tanques vides i esforços costà, la Seu que ha guardat Mallorca i presidit la badia de la seva Ciutat, està ara morint davant dels ulls insensibles de les autoritats, fent-se bocins el temple més hermós del país enmig dels diners que mou una malduida empresa d'un pitjor turisme.

Hi ha doblers per fer festivals de Rock, hi ha doblers per construir places de clubs, hi ha doblers per il·luminacions, hi ha doblers pels drogadictes, hi ha doblers per promocionar el turisme, hi ha doblers per cotxes oficials, hi ha doblers pels sous dels parlamentaris, hi ha doblers per viatjar, hi ha doblers per propaganda política, hi ha doblers per cornejos de futbol, hi ha doblers per fer autopsies, hi ha doblers per construir i destruir..... I entre tanques de doblers, no n'hi haurà per a la Seu?.

Segons he pogut saber, una restauració a fons que permeés a dir que la Seu està sanejada del tot suposaria una inversió d'uns mil

milions de pessetes. Es molt, no ens hem d'enganyar, però a poc a poc, ningú dubta que és més que possible i el que és més important, necessari. Ara cal que les autoritats i cada un de nosaltres ens moguem per curar la Seu de la seva greu malaltia, perquè no es mori, i així el Rei en Jaume, cada un dels obrers que la construí, i la mateixa Seu estiguin orgullosos de nosaltres, i nosaltres a la vegada, d'haver salvat un temple que ha estat el millor representant de Mallorca de tots els temps i que tots els bons mallorquins estimem.

Salvem la Seu! perquè sí, perquè és nostra, perquè no la volem deixar morir, perquè sense ella ni Palma serà mai Palma, ni Mallorca serà mai Mallorca, perquè si mor, una mica de tots els mallorquins morirà... I no ho permetrem!!!.

EL PODER D'UN INTERFACE

Ben segur que quan Edison inventà la bombeta i obrí el camí a l'electricitat, no imaginà la complexitat a la que arribarien els endolls. Perquè en realitat, un interface és com un endoll d'alta tecnologia, un endoll que permet connectar un ordinador amb altres instruments informàtics com pugui esser una impressora. Però el que jo no imaginava era el poder que poden arribar a tenir aquestes petites invencions carregats amb un parell de xips i un munt de connexions de conductors.

La informàtica ens ha donat molts de beneficis però també més d'un mal de cap. Gràcies a Na Rita hisenda ho sap absolutament tot de nosaltres (per si no ho sabíeu, al gran ordinador d'hisenda li diuen Rita, perquè ha fet possible el seu impossible somni daurat). Un mal de cap molt especial el provocà a mi i a un gran amic meu un interface que va sortir una mica "punyeter". També és cert que el que li demanàvem era poc usual però no impossible: senzillament volíem que en lloc de permetre la connexió a una impressora, ens connectàs l'ordinador a una màquina d'escriure que estava preparada per a tal fi.

Però no, l'interface es negava a funcionar. "Jo no estic fet per això... a mi no m'han ensenyat a fer-ho... no hi figura a cap xip... i ademés aquesta màquina no en cau bé perquè no és de la meua marca..." repetia una vegada rera l'altra. Nosaltres ja no sabíem què fer. Fou impossible convèncer-lo. Caperru!!.

El problema és que molta de gent els sap manejar però quasi ningú sap com funcionen en realitat i quan un amb bona fe i perquè li convé demana quelcom que es surt del corrent, ja ningú hi sap trobar remei. El van haver d'enviar a Barcelona per veure per quins motius es negava a funcionar. Es veu que ni amb oracles volgué parlar. Així que decidiren venir a cercar la màquina d'escriure per veure si aquesta li havia confessat quelcom interessant o per fer un nou intent ja que pensaren que penjava la màquina el faria xerrar.

Del que succeí a les sales de treball no ens ho van confessar. El que sí és cert és que al cap de molts de dies tornaren l'interface i la màquina cap a casa feliços com una parella de novis que s'acaben de casar. Ja som aquí! cridaren amb el més pur estil Tarradellas quan crepijaren terra mallorquina. Des de llavors haurien de funcionar de meravella, com un rellotge. Bit a bit, ASCII a ASCII, byte a byte, paraula a paraula, escriu a escriu, van fent meravelles...

Què li passava a l'interface? Per què no ho volia dir? Què li feu la màquina perquè de cop i volta es posàs a funcionar? Com han arribat a tan profunda col·laboració? No ho sabrem mai. El que és cert és que mentres, nosaltres els esperàvem amb desig, perquè d'ells depèn Pòrcula i per culpa seva el retard dels números de setembre i d'octubre. Però ara ja és passat, i el passat quan és dolent s'ha d'oblidar i mirar el futur amb optimisme. Llarga vida a l'interface! Ara ja és parat de Pòrcula i com a tal esperam i desitjam que fagi bonda i no ens capgiri ni paraules ni intencions.

Benvinguu.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL

MÚSICA

VISTA

I.- Encara no fa un any, la revista LLUC dedicà un número especial a la Música mallorquina. Amb el títol genèric de "MALLORCA MUSICA SEGLE XX", diferents col·laboradors repassaren la història més recent del nostre Fel·lenguatge musical... I tot sota la coordinació del Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca.

II.- El passat octubre, EL MIRALL, la revista mensual que edita l'Obra Cultural Balear, ha sortit al carrer amb tot un dossier dedicat a l'ensenyament de la Música a les Illes. El Conservatori, l'Escola de Pedagogia Musical, la xarxa d'escoles de Música... Una anàlisi del que és i podria ser aquest ensenyament, entre nòstros.

PERE ESTELRICH I MASSUTÍ

Hem de gratar profundament

recobrar el sentit, el so i el color de les paraules.

El temps és un amic avar i un testament de mentides

és el present. A les noces el vi és dolent.

Avui no hi ha miracles. Déu es fa el sord

i la vida és reserva de la pluja àcida en el fons de les

El cor /balmes.

És el futur absent. Viure al dia esgota la seva màquina.

El cos redola pels comellars amb vocació de pedra plana,

de sediment.

La gravetat i la sobèrbia esborren de l'home tota fesomia

d'àngel. la vida és, de sobte, un sentit

domèstic i esclau, racional i mascle.

Avui, la vida és un miracle.

VICENÇ SASTRE

Precisament Aquest Mes

B i e l

19(203)

Fa 150 anys (novembre del 1838)

Fixen el preu del delme de l'oliva. Degut a la mala qualitat, resolen posar-lo a l'lliura i 16 sous la quartera.

En fa 125 (novembre del 1863)

La Junta local d'instrucció sol·licita que la Corporació tenguin a bé acordar l'establiment d'una escola pública de nins i nines a Sa Cabaneta.

En fa 75 (novembre del 1913)

S'aprova el projecte de pressupost municipal ordinari per a 1914. Per tal d'anivellar-lo han hagut de consignar la quantitat de 5.225'36 ptes en concepte d'arbitris extraordinaris.

Acorden recollir la marca del registre d'animals que se sacrificuen en Es Pla de na Tesa, Es Pont d'Inca i Son Nebot, que tenia Baromeu Capllonch i entregar-la a Josep Queglas Sancho.

En vista de la gran millora feta voluntàriament pels individus que varen contribuir a la construcció del pont sobre el torrent de Coanegra, en el camí que des del Pont d'Inca du a Sa Cabana i a Sa Indioleria, acorden fer un quadre per conservar perpètuament el nom de tots ells.

En fa 50 (novembre del 1938)

S'ha construït una clauveguera a Ca's Coronell per a la conducció d'aigües del torrent de Coanegra.

El governador civil comunica el nomenament de gestor de l'Ajuntament de Rafel Jaume i Jaume, en substitució de Joan Vich Morey.

L'escola nacional de nines de Sa Cabaneta ha adquirit un penell per a servei meteorològic amb aportacions de les alumnes. També s'hi ha construït un balcó que, segons la mestressa, constitueix una gran millora per la sala de classe i és molt beneficiosa per a les alumnes.

Acorden vendre el cotxe fúnebre que ha estat inutilitzat un cop construït el nou.

Proposen que hom miri de construir una capella en el cementiri de Son Blanc, en el lloc destinat a la custòdia de cadàvers. Queda en estudi.

Parlen de construir el "monument a los caídos" en el mateix cementiri, per a tot el terme municipal, quan acabi la guerra. No arriben a acord.

El regidor Sasre diu que trobà dos peons caminadors a l'aurals més de mitja hora en el lloc de feina. Proposa que hom els imposi el corresponent correcciu. Tenint en compte que ja havien tingut altres queixes de particulars sobre la poca feina dels esmentats peons acorden descomptar-los 10 ptes a cada un de la nòmina d'aquest mes.

S'han de sembrar a la plaça pública de Sa Cabaneta els pins que facin falta.

Segons l'ordre del govern civil, les hores d'oficina dels empleats de l'Ajuntament seran: de 8 a 12 del matí i de 2 a 6 de la tarda.

El cap de publicitat del "servicio nacional de prensa" del ministeri de l'interior envia una cir-

cular demanant la col·laboració de l'Ajuntament en la subscripció al setmanari "La Ametralladora" "creada por iniciativa de nuestro Glorioso Caudillo, para llevar gratuitamente un rato de solaz, esparcimiento y descanso espiritual a los soldados y milicianos del frente, obra, por tanto, de alto sentido nacional y valor profundamente humanitario". Acorden subscriure's a 10 exemplars fins al final de la guerra.

Per una comunicació de la "jefatura divisionaria de la milicia de la Falange, 4a comandancia de etapas" acorden col·locar cartells indicadors de direcció a tots els creuers i bifurcacions que no siguin de l'Estat ni de la Diputació.

En fa 25 (novembre del 1963)

Autoritzacions: a Norat Coll Mulet per a sacrificar i vendre carn fresca de 20 porcs de la seva propietat en el c/ Oleza; a Lluís Garcia Ruiz Roselló per vendre la llei que es produeix en la seva finca Ca'n Mir; a Antoni Cabrer Mas per construir un local per indústria en un solar del c/ Moragues; a Carme Ferrer Marqués per construir una vivenda en el camí de Son Bonec; a Gabriel Prohens Masas per raspessar el cafè del c/ Weyler 9 a favor d'Antoni Urrea Valverde; a Antoni Moyà Borràs pel comerç de venda de vins i licors en el C/ Antoni Maura 40.

Aproven l'informe de la Diputació provincial sobre parcel·lació d'un lot de terreny afegit al c/ Son Llebre, sol·licitat per Jaume Bibiloni Mulet. També el sol·licitat per Caterina i Joana Trias Solcías referit a l'edificació d'un solar afegit al c/ de la Trinitat.

Instal·len un comptador i vuit punts de llum a les escoles nacionals de Porró.

C O L L A B O R A D O R S: Xisco Busquets, Antoni Canyelles i Oliver, Jordi Cloquell, Pere Estelrich i Massutí, Antoni Pere Font i Munar, Miquel A. Font i Villalonga, Marisa Lladó i Ribes, Jaume Miralles i Ferrando, Rosa Miró i Julià, Bonifaci Molada i Pradas, Bartomeu Moll i Mas, Antoni Munar, Melcion Puigserver i Canyelles, Antoni Roca i Jerez, Gabriel Roiger i Bibiloni, Vicenç Sasre i Arrom, Cristòfor Tries i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

PORTADA, DISSENY I CONFECCIÓ GRÀFICA: Miquel Muc i Sureda

CONSELL DE REDACCIÓ: Pere Amengual i Besard, Miquel Bosch i Auba, Biel Massot i Munaner, Joana Maria Masas i Alomar, Bernat Palou i Creus.

Imprès als tallers "Apòstol y Civilizador" (Peira)

D.L.: PM 529/81

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

Número 76
Novembre del 1988

aquell temps

Ca Ses Monges de Pòrtol, costura d'abaix.
Any 1967/68

D'esquerra dreta i començant per la fila d'abaix:

??, ??, Anònia Rigo, Francesca Cabot, Margarida Sanxo, Francesca Gomila, Encarna Navarro// Rosa de Ca na Rosa, Maria Canyelles "Venys", Maria de Ca's Pagès, Maria Dàvila, Amparo, Josefina// Caterina Borràs, Caterina de Ca'n Jaume, Sor Maria de l'Amparo, Paquita "Bou", Esperança Ferrà, Margalida de Sa Roca Llisa// Francesca Fiol, ??, Esperança de Sa Penya, Francesca Besard, Maria Enriqueta, ??// Maria Jesús, Josefina.

Fotografia gentilmente cedida per Esperança Amengual, de Sa Penya.